

DATOS IDENTIFICATIVOS

Dirección artística e escénica

Materia	Dirección artística e escénica			
Código	P04G070V01701			
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Comunicación audiovisual e publicidade			
Coordinador/a	Fernandez Perez, Rosa Mariana			
Profesorado	Fernández Fernández, Miguel Angel Fernandez Perez, Rosa Mariana			
Correo-e	marianacarbballal@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecemento da historia e evolución da fotografía, cine, radio e televisión a través das súas propostas estéticas e industriais, ademais da súa relevancia social e cultural no tempo. Relacionar a evolución tecnolóxica e industrial coa linguaxe audiovisual, tendo en conta os conceptos teórico prácticos das representacións visuais e auditivas, os sistemas de comunicación e transmisión de conceptos e as súas realidades, así como os valores simbólicos e culturais básicos que favorezan unha correcta interpretación e análise dos signos ou códigos da imaxe en toda a súa extensión
A4	Coñecemento do uso das técnicas e as tecnoloxías audiovisuais en función das súas capacidades expresivas
A13	Coñecemento da imaxe espacial e das representacións icónicas no espazo, tanto na imaxe fixa como audiovisual, así como os elementos constitutivos da dirección artística. Estes coñecementos tamén envolveren as relacións entre imaxes e sons desde o punto de vista estético e narrativo nos diferentes soportes e tecnoloxías audiovisuais. Tamén se inclúen os coñecementos dos modelos psicolóxicos especificamente desenvolvidos para a comunicación visual e a persuasión a través da imaxe
A14	Coñecemento da planificación sonora e das representacións acústicas do espazo, así como os elementos constitutivos de deseño e a decoración sonora ([sound designer]) Estes coñecementos tamén envolverán a relación entre os sons e as imaxes desde o punto de vista estético e narrativo nos diferentes soportes e tecnoloxías audiovisuais. Tamén se inclúen os modelos psicolóxicos especificamente desenvolvidos para a comunicación sonora e a persuasión a través do son
A19	Capacidade para planificar e xerir os recursos técnicos e humanos nas producións mono-cámara e multi-cámara para TV, así como as técnicas e procesos de creación e realización nas distintas fases da produción televisiva
A31	Capacidade para aplicar técnicas e procesos de creación e recursos técnicos ou humanos necesarios para o deseño de produción integral dun traballo audiovisual desde os elementos escenográficos e a imaxe de marca ata o seu proxecto gráfico de comercialización
A42	Capacidade para definir proxectos persoais de creación innovadora que poidan contribuír ao coñecemento ou desenvolvemento das linguaxes audiovisuais ou á súa interpretación
A43	Capacidade para incorporarse e adaptarse a un equipo audiovisual profesional, facendo compatibles e mesmo sinérxicos os seus propios intereses particulares e os do proxecto colectivo no que se incorporou
B1	Capacidade de adaptación aos cambios tecnolóxicos, empresariais ou organigramas laborais
B2	Capacidade de traballo en equipo e de comunicación das propias ideas mediante a creación dun ambiente propicio, así como capacidade para integrarse nun proxecto común encamiñado á obtención de resultados
B3	Capacidade para asumir riscos: capacidade para asumir riscos expresivos e temáticos, aplicando solucións e puntos de vista persoais no desenvolvemento dos proxectos
B4	Toma de decisións: capacidade para acertar ao elixir en situacións de incerteza, asumindo responsabilidades

B5	Práctica sistemática de autoavaliación crítica de resultados: valoración da importancia de corrixir e axustar constantemente os erros cometidos nos procesos creativos ou organizativos
B6	Orde e método: habilidade para a organización e temporalización das tarefas, realizándoas de xeito ordenado adoptando con lóxica as decisións prioritarias nos diferentes procesos de produción audiovisual
B7	Conciencia solidaria: respecto solidario polas diferentes persoas e pobos do planeta, polos valores universais de educación, cultura, paz e xustiza, e polos dereitos humanos, a igualdade de oportunidades e a non discriminación de mulleres e persoas con discapacidade
B8	Sensibilidade, respecto e necesidade de conservación do patrimonio cultural e audiovisual de Galicia e do mundo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Coñecemento do proceso de produción dunha obra audiovisual	A2
2. Coñecemento do manexo das técnicas en función das súas capacidades expresivas	A4
3. Coñecemento dos elementos visuais constitutivos da dirección artística	A13
4. Coñecemento dos elementos sonoros constitutivos do deseño e decoración sonora	A14
5. Capacidade e habilidade para planificar os recursos (técnicos e humanos) nas diversas fases da produción dun relato audiovisual	A19
6. Capacidade de aplicación das diversas técnicas estético-culturais, tradicionais e vanguardistas, no deseño dos elementos escenográficos dunha obra audiovisual	A31
7. Capacidade para apostar por un deseño escenográfico de creación na posta en escena (coreografía, interpretación, dramaturgia) dunha obra audiovisual	A42
8. Capacidade para incorporarse e adaptarse a un equipo de traballo colectivo	A43
9. Respeto os diferentes deseños estéticos presentes na posta en escena que han ir configurando, a través dos tempos e as culturas, o universo audiovisual actual	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8

Contidos

Tema

Os bloques nos que está dividida a materia teñen Introdución.- Distingo un primeiro nivel de explicación, no que se en conta a dimensión eminentemente práctica da contextualiza o nome da disciplina enmarcando a súa realidade no mesma. contexto histórico e social ao longo do tempo e ata os nosos días.

CAPITULO 1 - DIRECCION ESCENICA

Tema 1 - Percorrido polos elementos que conforman a realidade actoral, desglosando cada un deles, descubriendo as súas posibilidades e incorporando na medida do posible (condicións da docencia) estes elementos a propia realidade do alumno. Creando deste xeito o espazo adecuado para o posterior desenvolvemento creativo.

Temas 2 e 3- Bloque que desgraña as metodoloxías existentes para descubrir as ferramentas adecuadas para Dirixir en cada un dos campos: Teatro, TVv e Cine. Da man destas percorresen as distintas etapas de composición e creación

Temas 4 e 5 - Bloque no que se desenvolven as metodoloxías que permitan dirixir e levar a cabo unha proposta de dirección de secuencias e escenas. Análise activo, proposta de dirección, adecuación dos diferentes elementos

Temas 6 e 7. Ultimo bloque, dado o carácter eminentemente práctico da disciplina, no que se levan a cabo propostas de Dirección que compilen na práctica os saberes aprendidos.

CAPITULO 2: DIRECCION ARTISTICA

- 1 Coñecer o papel da dirección artística na industria cinematográfica.
- 2 Coñecer a evolución e o desenvolvemento da dirección artística a través da Historia do Cine.
- 3 Coñecer as singularidades e a situación da dirección artística no cine norteamericano, no cine europeo, no cine español e no cine galego.
- 4 Entender a dirección artística relativa ao pasado histórico, as diferentes perspectivas e a importancia da Documentación.
- 5 Entender a dirección artística relativa ao futuro, as diferentes perspectivas e a importancia da Documentación.
- 6 Coñecer a realidade dos decorados á marxe do Estudio, realizados en exteriores, a súa complexidade e a súa singularidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	10	10
Presentacións/exposicións	0	12	12
Sesión maxistral	30	14	44
Presentacións/exposicións	0	15	15
Sesión maxistral	0	15	15
Estudo de casos/análises de situacións	30	20	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Traballos e proxectos	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	DIRECCION ARTISTICA - 50% Asistencia: 10% Análisis de películas: 10% Traballo individual ou en equipo: 20% Proba escrita: 10%	50

Teoría - 15 %

O final do curso realizarase un exame escrito que constará de:
- Preguntas breves de coñecementos xerais sobre a temática impartida.
- Desenvolvemento dun tema específico

Práctica - 35 %

- Presentación dunha análise dun guión audiovisual
- Presentación dun exercicio de Dirección dunha secuencia e a súa correspondente análise activa

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia consta de dúas partes perfectamente diferenciadas, con docentes distintos: Dirección Escénica e Dirección Artística

O alumno deberá aprobar ambas dúas partes por separado, aínda que cada unha contribúe a cualificación final cun 50%. Ademais, en Dirección Escénica, a Teoría e a Práctica tamén deben ser superadas de xeito independente

Na segunda convocatoria o alumno acordará cos profesores o tipo de exame, a partires de cada situación individual. Caso de aprobar unha das partes conservarase esa cualificación en xulio

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía principal Dirección Escénica:

Adam, Jean Michael & Marc Bonhomme (2000): La Argumentación publicitaria: retórica del elogio y de la persuasión (traducción de María A. Pérez Harguindey y Manuel Talens), Madrid, Cátedra.

Baños González, Miguel et al. (2009): Las palabras en la publicidad. El redactor publicitario y su papel en la comunicación publicitaria , Madrid, Laberinto.

Blanco, Luisa (1997): "El lenguaje de los textos publicitarios", en Henríquez y Esparza (eds.): Estudios de lingüística , Servizo de publicacións da Universidade de Vigo, pp. 155-165.

Briz, A. (coord.) (2008): Saber hablar , Madrid, Aguilar.

Cassany, Daniel (2009, 16ª ed.): La cocina de la escritura , Barcelona, Anagrama.

Escandell Vidal, Mª Victoria (2005): La comunicación , Madrid, Gredos.

Fernández, Eduardo (2006): Retórica clásica y publicidad , Logroño, Instituto de estudi Aguilera Sastre J., Primeros pasos de la Dirección de Escena en España (1930.36), Claves para un análisis , Madrid:Cátedra

Aristóteles 1974, Poética , Madrid: Gredos

Artaud,A.,1990, El Teatro y su Doble , Barcelona: Edhasa.

BrechaBerthold, Escritos sobre el Teatro ,Editorial Nueva Visión

BontDan,1981, Escenotecnias en Teatro, Cine yTelevisión. Barcelona : Editorial Leda.

BrookMeter,1968, El Espacio Vacío ,Barcelona:Ediciones Península

BrookMeter,1993, La Puerta Abierta ,Barcelona: Alba Editorial,s.l.u

Bordwell,D.1995, El significado del Filme .Barcelona. Paidós

CaminoJaime, El Oficio del Director de Cine ,Madrid: Cátedra.

Canfield Curtis, 1991 El arte de la dirección escénica, Publicaciones de la Asociación de Directores deEscena.

CasettiF. Y Di Chio Federico,1991, Como analizarun film , Barcelona:Paidós.

Chion, Michel,1993, La Audiovisión. Introducción a un análisisconjunto de la imagen y el sonido .Barcelona: Paidós

Copeau Jacques, La actitud del Director de Escena , Barcelona : Paidós

Douvignaud Jean, El Actor (Apuntes sobre una sociología del comediante) , Madrid: Editorial Taurus.

Helbo A. 1978, Semiología de la Representación, Teatro, Televisión, Cómic, Barcelona , Gili. Con

Hetmon Robert, 1965, El Método del Actor's Studio (Conversaciones con Lee Strasberg) , Madrid: Editorial Fundamentos.

Hormigón Juan A., Inicios de la Dirección de Escena, Madrid: Cátedra

Mamet David, 1997 , Dirigir Cine , México: Instituto Mexicano de Cinematografía.

May Renato, 1959 , Cine y televisión , Madrid. Rialp

Meyerhol, Teoría Teatral , Madrid: Editorial Fundamentos

Miralles Albert, La Dirección De Actores , Madrid: Cátedra

Oliva C. Y Torres Monreal F. 1990 , Historia Básica del Arte Escénico , Madrid, Cátedra

Oliva César , La Dirección de Escena como compromiso ideológico y estético , Madrid: Cátedra

Pudovkin, 1995, El Actor en el Film , Buenos Aires: Losange

Stanislavski C., El Trabajo del Actor sobre sí mismo . Buenos Aires: Editorial Quetzal

Strasberg L., 1989, Un Sueño de Pasión (La elaboración del Método) Buenos Aires: Emecé riojanos.

Gutiérrez Ordóñez, Salvador (1997): Comentario pragmático de textos publicitarios , Madrid, Arco Libros.

Martínez de Sousa, José (2008): Ortografía y ortotipografía del español actual , Gijón, Trea.

Mesanza López, J. (2009): Hablar y escribir correctamente: barbarismos, impropiedades y dudas en el español oral y escrito , Madrid, Wolters Kluwer.

RAE (2010): Ortografía de la lengua española, Madrid, Espasa.

Robles Ávila, Sara & Mª Victoria Roemro (coord.) (2010): Publicidad y lengua española, Sevilla, Comunicación Social ediciones y publicaciones.

Robles Ávila, Sara (ed.) (2005): Aspectos y perspectivas del lenguaje publicitario , Málaga, Universidad de Málaga.

Sánchez Lobato, J. (coord.) (2006): Saber escribir , Madrid, Aguilar.

Vellón Lahoz, Javier (2007): Estrategias lingüísticas de los textos publicitarios, Barcelona , UOC.

Bibliografía complementaria dirección Escénica:

Álvarez, M (1997): Escritos comerciales , Madrid, Arco Libros.

RAE (1999): Ortografía de la lengua española (Ed. revisada por las Academias de la Lengua Española), Madrid, Espasa.

RAE (2004): Diccionario de la lengua española [Recurso electrónico], Madrid, Espasa Calpe (<http://buscon.rae.es/drae/>).

RAE / Asociación de academias de la lengua española (2005): Diccionario panhispánico de dudas , Madrid, Santillana (<http://buscon.rae.es/dpdl/>).

RAE / Asociación de academias de la lengua española (2009): Nueva gramática de la lengua española (2 vol.), Madrid, Espasa libros.

Rodero Antón, Emma et al. (2004): La Radio que convence: manual para creativos y locutores , Barcelona, Ariel.

Sánchez Corral, Luis (1991): Retórica y sintaxis de la publicidad: (itinerarios de la persuasión), Córdoba, Universidad.

Bibliografía principal Dirección Artística:

ETTEDGUI. PETER. DISEÑO DE PRODUCCIÓN & DIRECCIÓN ARTÍSTICA . OCÉANO. BARCELONA, 2001.

GOROSTIZA, JORGE. DIRECTORES ARTÍSTICOS DEL CINE ESPAÑOL. CÁTEDRA/FILMOTECA ESPAÑOLA. Madrid, 1997.

GOROSTIZA, JORGE; SANDERSON, JOHN D. CONSTRUCTORES DE ILUSIONES. LA DIRECCIÓN ARTÍSTICA CINEMATOGRAFICA EN ESPAÑA . Ediciones de la Filmoteca, Valencia, 2010.

MURCIA, FÉLIX. LA ESCENOGRAFÍA EN EL CINE. EL ARTE DE LA APARIENCIA . FundaciónAutor, Madrid, 2002.

RAMÍREZ, JUAN ANTONIO. LA ARQUITECTURA EN EL CINE. HOLLYWOOD, LA EDAD DE ORO. HERMANN BLUME. MADRID, 1986.

VILA, SANTIAGO. LA ESCENOGRAFÍA. CINE Y ARQUITECTURA. CÁTEDRA, SIGNO E IMAGEN. MADRID, 1997

Bibliografía complementaria Dirección Artística:

ALARCÓN, ENRIQUE. **EL DECORADOR EN EL CINE**. FESTIVAL DE CINE DE ALCALÁ DE HENARES. ALCALÁ DE HENARES, 1984

CORMAN, ROGER/JEROME, JIM. **ROGER CORMAN, COMO HICE CIENTO FILMS EN HOLLYWOOD Y NUNCA PERDÍ NI UN CÉNTIMO** .ALERTES. BARCELONA, 1992

FERNÁNDEZ MAÑAS, IGNACIO. **GIL PARRONDO, PASIÓN Y RIGOR**. Diputación de Almería, Almería, 1997.

FERNÁNDEZ MAÑAS, IGNACIO. **GIL PARRONDO, LA REALIDAD PROYECTADA**. Diputación de Almería, Almería, 2009.

GUARDIA, MANUEL/ALONSO, RAÚL. **TÉCNICAS DE CONSTRUCCIÓN, ORNAMENTACIÓN Y PINTURAS DE DECORADOS**. IORTV, 1993.

LUMET, SIDNEY. **ASÍ SE HACEN LAS PELÍCULAS**. RIALP. Madrid, 2002. NANE, TRAUTNER (ed.). **EL MUNDO DE ALEXANDRE TRAUTNER**. SEMINCI. VALLADOLID, 1999.

NAVARRO, ÁLEX, JUAN BAYO, OLCINA, ROBERTO. **VESTIRLOS SUEÑOS. FIGURINISTAS DEL CINE ESPAÑOL** . SEMINCI. VALLADOLID, 2007.

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Guión, producción e realización para programas de entretenimiento/P04G070V01906

Materias que se recomienda tener cursado previamente

Guión, producción e realización de programas de ficción/P04G070V01602
